

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 24.7.2009
COM(2009) 400 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Integrarea dezvoltării durabile în politicile UE:
raport de analiză pe anul 2009 a Strategiei de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene**

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Integrarea dezvoltării durabile în politicile UE: raport de analiză pe anul 2009 a Strategiei de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene

1. INTRODUCERE

Dezvoltarea durabilă este definită în tratat drept obiectivul general pe termen lung al Uniunii Europene. Strategia de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene (SDD a UE), astfel cum a fost revizuită în 2006, reprezintă cadrul pentru o viziune pe termen lung asupra dezvoltării durabile, în care creșterea economică, coeziunea socială și protecția mediului merg mână în mână și se sprijină reciproc.

În ultimii ani, Uniunea Europeană a integrat obiectivul dezvoltării durabile într-o gamă largă de politici. UE și-a asumat, în special, rolul de lider la nivel internațional în lupta împotriva schimbărilor climatice și s-a angajat să promoveze o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, bazată pe cunoaștere și eficiență din punct de vedere al utilizării resurselor. În același timp, persistă tendințe nedurabile în mai multe domenii, în ciuda numeroaselor evoluții pozitive ale politicilor. Cererea de resurse naturale a cunoscut o creștere rapidă, depășind capacitățile Terrei pe termen lung. Biodiversitatea se degradează în toată lumea, iar principalele ecosisteme sunt supuse unei presiuni din ce în ce mai mari. Consumul de energie în sectorul transporturilor crește în continuare. Sărăcia persistă la nivel mondial și sunt necesare eforturi considerabile pentru a îndeplini Obiectivele de dezvoltare ale mileniului.

Actuala criză economică și financiară a arătat că dezvoltarea durabilă reprezintă totodată un factor-cheie pentru sistemele noastre financiare și pentru economie în general. Criza afectează toate sectoarele economiei, gospodăriile, întreprinderile și locurile de muncă. Cele mai recente date arată că piețele muncii din UE continuă să se degradeze sub efectul crizei economice. Șomajul este în creștere, numărul posturilor vacante continuă să scadă, iar întreprinderile anunță în continuare reduceri de personal substanțiale în mai multe sectoare. Categoriile de forță de muncă cele mai vulnerabile sunt cel mai grav afectate.

Ca răspuns la criza economică și financiară, UE și statele sale membre au luat măsuri pentru reformarea sistemului financiar, sprijinirea economiei reale, promovarea ocupării forței de muncă și contribuirea la redresarea globală. În noiembrie 2008, Comisia a lansat un important plan de redresare economică pentru creștere și locuri de muncă¹. Planul de redresare include măsuri menite să stimuleze cererea, să contribuie la reinstaurarea încrederii și să promoveze ocuparea forței de muncă și incluziunea socială. Acesta cuprinde, de asemenea, propuneri de investiții inteligente în aptitudinile și tehnologiile de viitor pentru a contribui la stimularea unei creșteri economice mai pronunțate și a prosperității durabile pe termen lung.

¹ Planul de redresare COM(2008) 800, 26.11.2008 și COM(2009) 114, 4.3.2009, Comunicarea privind ocuparea forței de muncă COM (2009) 257, 3.6.2009 și comunicarea intitulată „Politica de coeziune: investiții în economia reală”, COM(2008) 876, 16.12.2008.

Este esențial ca măsurile de sprijinire a economiei reale și de reducere a impactului social al actualei crize să fie compatibile cu obiectivele de dezvoltare durabilă pe termen lung. UE ar trebui să transforme criza într-o oportunitate pentru a aborda dezvoltarea durabilă din punct de vedere financiar și ecologic și pentru a dezvolta o societate dinamică, bazată pe emisii reduse de dioxid de carbon, pe utilizarea eficientă a resurselor, pe cunoaștere și incluziune socială. Ar trebui, de asemenea, să promoveze această abordare la nivel mondial. Planul de redresare și planurile naționale corespunzătoare conțin deja mai multe inițiative care sprijină aceste obiective. Se depun în continuare eforturi pentru a depăși criza, în special în contextul Strategiei de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă, punând accentul pe creșterea ecologică. Pe termen scurt, măsurile de ecologizare contribuie la redresarea economiei și la crearea de locuri de muncă. Pe termen mediu și lung, acestea stimulează și noile tehnologii și reduc impactul pe care îl avem asupra schimbărilor climatice, epuizării resurselor naturale și degradării ecosistemelor.

În decembrie 2007, Consiliul European a invitat Comisia să prezinte un al doilea raport privind progresele înregistrate² în ceea ce privește SDD a UE până în iunie 2009. Prezentul raport răspunde solicitării formulate de Consiliul European.

În completarea prezentei analize, Eurostat va publica, mai târziu în cursul anului 2009, un raport de monitorizare a strategiei de dezvoltare durabilă a UE, în care progresele vor fi măsurate cu ajutorul indicatorilor cantitativi.

2. EVOLUȚIA ROLULUI DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN ELABORAREA POLITICILOR UE

În ultimii ani, UE și-a demonstrat angajamentul clar în favoarea dezvoltării durabile și a integrat cu succes această dimensiune în numeroase domenii de politică. Politicile UE în domeniul schimbărilor climatice și energiei sunt dovada impactului pe care strategia de dezvoltare durabilă l-a avut asupra agendei politice. UE a început să integreze dimensiunea dezvoltării durabile și în multe alte domenii de politică.

Agenda UE privind o mai bună legiferare a contribuit la integrarea obiectivelor de politică și la îmbunătățirea eficacității deciziilor de politică din punct de vedere al costurilor. Acest lucru a fost realizat prin simplificarea legislației UE și prin reducerea sarcinii administrative. De asemenea, trebuie subliniat în special rolul evaluării impactului. Sistemul de evaluare a impactului utilizat de Comisie contribuie la dezvoltarea durabilă prin evaluarea potențialelor consecințe economice, sociale și de mediu ale noii legislații sau ale noilor propuneri de politici, printr-o abordare integrată.

Agenda socială reînnoită a Comisiei a prezentat o abordare integrată și holistică, precum și mai multe inițiative de politică, vizând diverse domenii de politică³. Agenda socială reînnoită a subliniat importanța pe care Comisia o acordă dezvoltării durabile a societăților noastre și a anunțat stabilirea unor obiective de bunăstare „dincolo de PIB”.

Linii directoare privind ocuparea forței de muncă sunt o parte a Strategiei europene pentru ocuparea forței de muncă și oferă un cadru pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a unor măsuri compatibile cu obiectivele strategiei de dezvoltare durabilă. De exemplu, UE folosește

² Primul raport privind progresele înregistrate a fost adoptat în octombrie 2007: COM(2007) 642 și SEC(2007) 1416.

³ COM(2008) 412, 2.7.2008.

fondurile structurale pentru a sprijini eforturile statelor membre de a realiza o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficiență din punct de vedere al utilizării resurselor. Continuarea dezvoltării unei economii cu emisii reduse de dioxid de carbon va fi, de asemenea, esențială pentru a conduce EU pe calea redresării.

Responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI) reprezintă pentru întreprinderi o oportunitate de a combina obiectivele economice, sociale și de mediu. Asumarea de către întreprinderile europene a unor angajamente mai ferme în favoarea RSI va spori capacitatea de dezvoltare durabilă a Europei. Comisia și numeroase state membre ale UE și-au intensificat eforturile de promovare a adoptării conceptului de RSI, punând accentul pe dialogul între părțile interesate.

Totodată, UE a realizat progrese în integrarea agendei strategiei de dezvoltare durabilă în politicile sale externe, de exemplu prin evaluările impactului asupra dezvoltării durabile desfășurate în contextul pregătirii acordurilor de liber schimb și al activităților privind schimbările climatice.

Statele membre elaborează, de asemenea, soluții inovatoare care sunt relevante pentru agenda de dezvoltare durabilă. Utilizarea prețurilor virtuale ale dioxidului de carbon pentru a reflecta costurile sociale ale emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) în evaluarea opțiunilor de politică devine din ce în ce mai frecventă. Franța s-a angajat să realizeze investiții neutre din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon cu ajutorul fondurilor destinate politicii de coeziune în perioada 2007-2013. Un alt exemplu este alocarea unor „bugete” de dioxid de carbon diferitelor departamente (Regatul Unit). S-au realizat progrese în ceea ce privește contabilizarea dioxidului de carbon în întreprinderi. De asemenea, rezultatele testelor desfășurate în mai multe state membre au arătat că utilizarea contoarelor inteligente poate duce la o scădere a consumului de energie cu până la 10%. Unele state membre au creat noi sisteme de audit energetic, inclusiv prin acordarea de sprijin financiar, care au contribuit semnificativ la reducerea consumului de energie în sectorul construcțiilor. De asemenea, inițiativa „Grenelle de l'Environnement” din Franța a reunit guvernul, întreprinderile și societatea civilă în cadrul unei dezbateri la nivel înalt privind noile măsuri de dezvoltare durabilă.

3. PROGRESSELE POLITICE ÎNREGISTRATE LA NIVELUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A UE

Această secțiune prezintă o imagine de ansamblu asupra progreselor realizate la nivelul UE în ceea ce privește șapte provocări-cheie și domenii transversale, de la ultimul raport din octombrie 2007. Aceasta nu prezintă o listă cuprinzătoare a acțiunilor întreprinse, ci subliniază pur și simplu principalele inițiative din fiecare domeniu. Raportul Eurostat privind indicatorii, care se bazează pe o serie de indicatori de dezvoltare durabilă (IDD) ai UE și care urmează să fie publicat mai târziu în toamna anului 2009, va scoate la lumină progresele realizate pe teren. Câteva rezultate preliminare din acest raport⁴ sunt deja incluse în prezenta analiză.

Schimbările climatice și energia ecologică

Deși emisiile de gaze cu efect de seră au crescut în perioada 2000-2004, tendințele din ultimii trei ani au fost favorabile, iar UE este pe drumul cel bun în îndeplinirea obiectivului propriu,

⁴ Majoritatea datelor Eurostat privind IDD acoperă perioada 2000-2007.

fixat în cadrul Protocolului de la Kyoto. Cu toate acestea, dacă politicile privind schimbările climatice nu sunt aplicate rapid, emisiile de gaze cu efect de seră vor ajunge să fie în 2020 cu cel puțin 60% mai mari decât în 1990⁵. În pofida creșterii rapide a ponderii energiilor regenerabile în consumul de energie brut la nivel intern începând cu 2002, aceasta este încă departe de obiectivul de 12% stabilit pentru 2010.

În ultimii ani, UE a deținut rolul de lider în lupta împotriva schimbărilor climatice. În decembrie 2008, legiuitorul comunitar a adoptat un pachet energie-climă⁶ care stabilește obiective ambițioase la nivelul Uniunii. UE s-a angajat unilateral să își reducă, până în 2020, nivelul global al emisiilor cu 20% față de nivelurile din 1990 și să crească acest efort în vederea unei reduceri cu 30%, în cazul în care se va ajunge la un acord internațional cuprinzător în materie de climă la Copenhaga, în decembrie 2009. De asemenea, UE și-a fixat obiectivul de a crește ponderea energiilor regenerabile în consumul de energie la 20% până în 2020. În cadrul acestui pachet, a fost modificată Directiva privind sistemul UE de comercializare a emisiilor (ETS)⁷ și au fost adoptate Directiva privind captarea și stocarea dioxidului de carbon (CSC)⁸ și Directiva privind sursele de energie regenerabilă⁹. Pachetul privind eficiența energetică consolidează legislația de bază privind eficiența energetică a clădirilor¹⁰ și a produselor consumatoare de energie¹¹. Vor fi realizate economii suplimentare de energie prin extinderea Directivei privind proiectarea ecologică¹² la produsele energetice în conformitate cu Planul de acțiune privind consumul și producția durabile/politica industrială durabilă¹³. Normele care guvernează Fondul european de dezvoltare regională (FEDER) au fost modificate¹⁴ astfel încât să sprijine energia durabilă în sectorul locuințelor, stimulând astfel și mai mult investițiile în acest sector. Planul european strategic privind tehnologia din domeniul energetic¹⁵ (Planul SET) accelerează dezvoltarea și răspândirea tehnologiilor eficiente din punct de vedere al costurilor și cu emisii reduse de dioxid de carbon. În mod similar, a fost adoptată, în 2009, o comunicare privind mobilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în vederea îmbunătățirii eficienței energetice¹⁶.

Acordul asupra pachetului energie-climă a reprezentat o realizare importantă în contextul crizei economice, oferind o contribuție semnificativă a UE la eforturile în vederea obținerii unui acord cuprinzător privind schimbările climatice, la Copenhaga. Cu toate acestea, emisiile de gaze cu efect de seră produse de UE nu reprezintă decât o parte restrânsă din emisiile globale. În timp ce UE este pe drumul cel bun în îndeplinirea obiectivelor sale de reducere a gazelor cu efect de seră, astfel cum au fost stabilite în Protocolul de la Kyoto, emisiile de CO₂ la nivel global sunt în prezent cu 40% mai ridicate decât în 1990, anul de referință pentru Protocolul de la Kyoto¹⁷. Se estimează că, pentru a limita creșterea medie globală a temperaturii la sub 2°C în comparație cu nivelurile preindustriale, emisiile de gaze cu efect de

⁵ Documentul de lucru al Comisiei care însoțește Comunicarea „Pentru încheierea la Copenhaga a unui acord cuprinzător privind schimbările climatice”, SEC(2009) 101.

⁶ http://ec.europa.eu/environment/climat/climate_action.htm

⁷ Directiva 2009/29/CE (JO L 140, 5.6.2009, p. 63).

⁸ Directiva 2009/31/CE (JO L 140, 5.6.2009, p. 114).

⁹ Directiva 2009/28/CE (JO L 140, 5.6.2009, p. 16).

¹⁰ COM(2008) 780, 13.11.2008.

¹¹ COM(2008) 778, 13.11.2008.

¹² COM(2008) 399, 16.7.2008.

¹³ COM(2008) 397, 16.7.2008.

¹⁴ Regulamentul (CE) nr. 397/2009 (JO L 126, 21.5.2009, p. 3).

¹⁵ COM(2007) 723, 22.11.2007.

¹⁶ COM(2009) 111, 12.3.2009.

¹⁷ *Prosperity without Growth? The transition to a sustainable economy*. UK Sustainable Commission, 2009.

seră trebuie reduse, până în 2050, la mai puțin de 50% din nivelurile din 1990¹⁸. Încheierea cu succes a negocierilor internaționale privind schimbările climatice, de la Copenhaga, va fi un element-cheie pentru asigurarea unui viitor durabil pentru planeta noastră.

Cartea albă privind adaptarea la schimbările climatice¹⁹ instituie un cadru pentru reducerea vulnerabilității UE la impactul schimbărilor climatice, punând accentul pe integrarea adaptării în domeniile de politică esențiale și în măsurile de politică relevante ale UE, dezvoltând o bază de cunoștințe și accelerând cooperarea internațională.

Transportul durabil

Deși creșterea PIB-ului a depășit creșterea consumului de energie în sectorul transportului, consumul de energie și emisiile de gaze cu efect de seră produse de transporturi sunt în continuare în creștere. În timp ce se pot constata semnele decuplării volumelor de transport de creșterea economică în sectorului transportului de pasageri, transportul de mărfuri a cunoscut o creștere mai rapidă decât cea a PIB-ului. Zgomotul și poluarea atmosferică provocate de transporturi reprezintă în continuare probleme majore în toată UE, cu un impact grav asupra sănătății.

În cadrul pachetului energie-climă²⁰, UE s-a angajat ca, până în 2020, 10% din consumul de carburanți pentru transport să provină din sursele de energie regenerabilă (inclusiv biocarburanți, energie electrică regenerabilă și hidrogen. Acest obiectiv este însoțit de criteriile de durabilitate obligatorii pentru biocarburanți incluse în Directiva privind energia regenerabilă²¹ și în Directiva privind calitatea carburanților²².

Printre evoluțiile-cheie ale politicilor UE se numără pachetul privind transportul ecologic, care abordează aspecte precum ecologizarea transporturilor²³, internalizarea costurilor externe²⁴ și reducerea zgomotului produs de transportul feroviar²⁵. Acesta cuprinde, de asemenea, o propunere privind internalizarea taxelor pentru camioane²⁶. În aprilie 2009, a fost adoptat un regulament care fixează obiective obligatorii pentru emisiile de CO₂ provenind de la automobilele noi pentru pasageri²⁷.

Printre alte realizări se numără adoptarea Directivei privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic²⁸, un Plan de acțiune pentru implementarea sistemelor de transport inteligente în Europa²⁹ și lansarea unor noi acțiuni ca urmare a Cărții verzi privind mobilitatea urbană. În plus, s-a ajuns la un acord privind includerea aviației în schema UE de comercializare a certificatelor de emisii, începând

¹⁸ Pentru încheierea la Copenhaga a unui acord cuprinzător privind schimbările climatice, COM(2009) 39, 28.1.2009.

¹⁹ Carte albă - Adaptarea la schimbările climatice: către un cadru de acțiune la nivel european, COM(2009) 147, 1.4.2009.

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/climat/climate_action.htm

²¹ Directiva 2009/28/CE (JO L 140, 5.6.2009, p. 16).

²² Directiva 2009/30/CE (JO L 140, 5.6.2009, p. 88).

²³ COM(2008) 433, 8.7.2008.

²⁴ COM(2008) 435, 8.7.2008.

²⁵ COM(2008) 432, 8.7.2008.

²⁶ COM(2008) 436, 8.7.2008.

²⁷ Regulamentul (CE) nr. 443/2009 (JO L 140, 5.6.2009, p. 1).

²⁸ Directiva 2009/33/CE (JO L 120, 15.5.2009, p. 5).

²⁹ COM(2008) 886, 16.12.2008.

cu 2012. În ceea ce privește transportul maritim, acțiunile din domeniu cuprind adoptarea pachetului privind siguranța maritimă și strategia privind transportul maritim până în 2018³⁰.

Au fost adoptate, de asemenea, propuneri pentru o nouă directivă privind etichetarea pneurilor³¹ și pentru un regulament privind valorile-limită ale zgomotului de rulare al pneurilor, standardele de rezistență și utilizarea unor sisteme de avertizare cu privire la presiunea în pneuri³².

În cadrul elaborării politicii de transport a UE, este esențial ca toate elementele dezvoltării durabile (precum emisiile, zgomotul, utilizarea solurilor și biodiversitatea) să fie luate în considerare și ca orice acțiune să se bazeze pe o viziune pe termen lung a mobilității durabile a oamenilor și a mărfurilor, care să vizeze întregul sistem de transport³³, precum și pe eforturi complementare la nivel european, național și regional.

Consumul și producția durabile

Consumul și producția durabile au cunoscut evoluții destul de inegale, înregistrându-se unele progrese în ceea ce privește decuplarea degradării mediului și a utilizării resurselor naturale de creșterea economică. Cu toate acestea, modelele de consum prezintă evoluții clar nefavorabile, în special în ceea ce privește consumul de energie, în timp ce se înregistrează semne pozitive la nivelul modelelor de producție.

Planul de acțiune privind consumul și producția durabile și politica industrială durabilă³⁴ va contribui la îmbunătățirea performanței de mediu a produselor, la creșterea cererii pentru bunuri și tehnologii de producție mai durabile, precum și la stimularea inovării. Planul de acțiune a fost însoțit de propuneri de reformare a directivelor privind proiectarea ecologică și indicarea consumului energetic pe etichete, precum și de propuneri de revizuire a regulamentelor privind etichetare ecologică și EMAS³⁵. Sectorul comerțului cu amănuntul joacă un rol-cheie în influențarea alegerii consumatorilor și a fost instituit un forum care are drept obiectiv reducerea amprentei acestui sector asupra mediului și îmbunătățirea informării consumatorilor.

În ceea ce privește achizițiile publice ecologice, printre inițiativele de politică importante se numără Regulamentul privind programul Energy Star³⁶ și o comunicare privind achizițiile publice pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu³⁷, care propune statelor membre să îndeplinească un obiectiv neobligatoriu de 50% achiziții publice ecologice, începând din 2010. Serviciile Comisiei au stabilit criteriile privind achizițiile publice ecologice pentru zece categorii de produse și servicii prioritare (precum transportul, alimentele, construcțiile și echipamentele de birou), pe care statele membre sunt invitate să le susțină.

³⁰ COM(2009) 8, 21.1.2009.

³¹ COM(2008) 779, 13.11.2008.

³² COM(2008) 316, 23.5.2008.

³³ Comunicarea „Un viitor sustenabil pentru transporturi: către un sistem integrat, bazat pe tehnologie și ușor de utilizat”, COM(2009) 279, 17.6.2009.

³⁴ COM(2008) 397, 16.7.2008.

³⁵ Parlamentul European și Consiliul au ajuns deja la un acord referitor la directiva privind proiectarea ecologică și la regulamentele privind etichetarea ecologică și EMAS.

³⁶ Regulamentul (CE) nr. 106/2008 (JO L 39, 13.2.2008, p. 1).

³⁷ COM(2008) 400, 16.7.2008.

S-au înregistrat progrese în punerea în aplicare a planului de acțiune pentru tehnologiile ecologice, precum și în ceea ce privește activitățile de măsurare a ecoinovării. Orientările privind ajutorul de stat pentru protecția mediului acordă un bonus de 10% aplicabil intensității maxime a ajutorului, pentru investițiile în favoarea ecoinovării³⁸. Directiva privind prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC)³⁹ reprezintă un instrument-cheie al producției durabile și al ecoinovării, care va fi consolidat și mai mult printr-o propunere de directivă privind emisiile industriale⁴⁰.

În 2008, legislația emblematică a UE în materie de produse chimice, și anume legislația REACH, a devenit operațională, odată cu începerea activității noii Agenții Europene pentru Produse Chimice (ECHA). Au intrat în vigoare, totodată, noile norme privind clasificarea, etichetarea și ambalarea produselor chimice.

Conservarea și gestionarea resurselor naturale

În timp ce s-au înregistrat evoluții pozitive în ceea ce privește starea și utilizarea apei și a aerului, activitatea umană amenință în continuare biodiversitatea și zone din suprafețele naturale.

Cererea globală de resurse naturale este în creștere rapidă și va continua să crească din cauza creșterii populației, care se așteaptă să ajungă la 9 miliarde de persoane până în 2050. Măsurată prin amprenta ecologică, se estimează că această creștere demografică ar depăși cu 30% ceea ce planeta poate susține pe termen lung⁴¹.

Biodiversitatea este în scădere la nivel mondial, iar această tendință nu dă semne de inversare sau de încetinire. Este puțin probabil ca UE să își îndeplinească obiectivele pentru 2010 în ceea ce privește stoparea pierderii biodiversității⁴². Stocurile halieutice europene au fost supraexploatate timp de decenii⁴³. Pierderea anuală a serviciilor ecosistemice este estimată la 50 de miliarde €, în timp ce până în 2050, pierderile cumulate de bunăstare sunt estimate la 7% din PIB⁴⁴.

În comparație cu anii trecuți, ecosistemele forestiere din UE sunt stabile, însă sunt din ce în ce mai expuse la probleme precum furtuni, incendii, dăunători sau alte consecințe nefaste ale schimbărilor climatice. Calitatea solurilor continuă să se deterioreze odată cu schimbările climatice. În general, serviciile ecosistemice sunt importante în acest context deoarece contribuie, de asemenea, la moderarea fenomenelor meteorologice extreme și la diminuarea impactului climei, precum și la menținerea biodiversității.

³⁸ JO nr. C 82, 1.4.2008, p. 1.

³⁹ http://ec.europa.eu/environment/air/pollutants/stationary/ippc/key_impl.htm

⁴⁰ COM(2007) 844, 21.12.2007.

⁴¹ WWF, Raport asupra planetei vii („Living Planet Report”) 2008.

⁴² Evaluarea la jumătatea perioadei a punerii în aplicare a planului comunitar de acțiune în domeniul biodiversității, COM(2008) 864, 16.12.2008.

⁴³ Cartea verde: Reforma politicii comune în domeniul pescuitului, COM(2009) 163, 22.4.2009.

⁴⁴ TEEB (2008) *The Economics of Ecosystems and Biodiversity* (Economia ecosistemelor și biodiversitatea) – Raportul interimar al Convenției ONU privind diversitatea biologică (CBD) pentru cea de-a noua conferință a părților (COP9) și Evaluarea intermediară a strategiei UE pentru biodiversitate [COM(2008) 864] și EPRG (care urmează să apară în 2009).

Inițiativele UE cuprind inițiativa privind materiile prime⁴⁵, care a propus o strategie integrată pentru abordarea diverselor provocări legate de accesul la materiile prime, inclusiv materiile prime secundare care pot fi obținute în UE prin intermediul unei reciclări mai pronunțate și mai eficiente. Comitetului internațional pentru gestionarea resurselor durabile⁴⁶ a fost inaugurat în noiembrie 2007 de PNUM și de Comisie. A fost pregătită o legislație nouă privind comercializarea semințelor și materialul de înmulțire menită să contribuie la stoparea pierderii biodiversității⁴⁷.

Directiva revizuită privind deșeurile⁴⁸ este o primă etapă importantă pe care UE se poate baza în vederea îmbunătățirii gestionării resurselor materiale și a sporirii eficienței în ceea ce privește utilizarea resurselor. Aceasta clarifică unele concepte de bază precum ierarhizarea deșeurilor, prevenirea deșeurilor și încorporarea abordării din perspectiva ciclului de viață. Directiva stabilește obiective importante privind reciclarea deșeurilor pentru anul 2020: 50% pentru reciclarea deșeurilor în gospodării și 70% pentru deșeurile provenite din construcții și demolări.

Statele membre au întreprins acțiuni specifice în vederea protejării biodiversității prin punerea în aplicare a directivelor privind păsările și habitatele. Cu toate acestea, nu a fost încă finalizată rețeaua Natura 2000 și nici gestionarea adecvată a speciilor și a habitatelor.

Printre acțiunile-cheie în domeniul gestionării apei se numără continuarea punerii în aplicare a directivei-cadru privind apa și a politicii comunitare privind deficitul de apă și seceta⁴⁹. Obiectivul directivei, și anume asigurarea unei stări ecologice bune a tuturor apelor până în 2015, reprezintă o provocare importantă, deoarece s-a constatat că majoritatea corpurilor de apă din UE prezintă riscul de a nu atinge obiectivele directivei, dacă nu se ia nicio măsură. Directiva-cadru privind apa a fost completată printr-o directivă de instituire a unor standarde de calitate a mediului pentru mai multe produse chimice prioritare⁵⁰.

Politica maritimă integrată, lansată în octombrie 2007, stabilește un cadru comun pentru toate aspectele legate de politica maritimă integrată a UE și introduce instrumente transversale pentru a asigura o exploatare cu adevărat durabilă a mediului marin (ocean, mări și coastă). Inițiativele de politică sectoriale în domeniul maritim⁵¹ au cunoscut progrese semnificative. Strategiile pentru bazinele maritime ale Oceanului Arctic, Mării Baltice și Mării Mediterane vor aborda provocările specifice care afectează aceste corpuri de apă.

Cartea verde privind reforma politicii comune în domeniul pescuitului (PCP)⁵² descrie starea în care se află sectorul pescuitului din Europa și analizează actuala PCP. Aceasta deschide și

⁴⁵ COM(2008) 699, 4.11.2008.

⁴⁶ www.unep.fr/scp/rpanel/

⁴⁷ http://ec.europa.eu/food/plant/propagation/conservation_varieties/index_en.htm

⁴⁸ Directiva 2008/98/CE (JO L 312, 22.11.2008, p. 3).

⁴⁹ COM(2007) 414, 18.7.2007 http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/scarcity_en.htm

⁵⁰ Directiva 2008/105/CE (JO L 384, 24.12.2008, p. 84).

⁵¹ Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin (Directiva 2008/56/CE, JO L 164, 25.6.2008, p. 19), Strategia europeană de cercetare marină și maritimă [COM(2008) 534, 3.9.2008], Spațiul european de transport maritim fără bariere [COM(2009) 10, 21.1.2009], Comunicarea privind energia eoliană offshore [COM(2008) 768, 13.11.2008], Cartea albă privind adaptarea la schimbările climatice [COM(2009)147, 1.4.2009] și Strategia UE pentru ameliorarea practicilor de dezmembrare a navelor [COM (2008) 767, 19.11.2008].

⁵² COM(2009) 163, 22.4.2009 <http://ec.europa.eu/fisheries/reform/>

încurajează dezbaterea publică privind modul de a asigura dezvoltarea durabilă și viabilitatea sectorului pescuitului.

Sănătate publică

Dezvoltarea globală a sănătății în UE este destul de inegală. Numărul de ani pe care europenii se pot aștepta să îi trăiască într-o stare de sănătate bună crește lent, dar sigur. Îmbunătățirile în domeniul sănătății sunt vizibile prin scăderea ratelor de mortalitate din cauza bolilor cronice și a sinuciderilor. De asemenea, se constată mai puține accidente grave la locul de muncă. Cu toate acestea, expunerea la poluarea atmosferică și producția de produse chimice toxice sunt mai pronunțate, apărând totodată noi provocări.

Adoptarea, în octombrie 2007, a strategiei UE privind sănătatea⁵³ a dus la o abordare holistică în vederea asigurării progreselor și a dezvoltării durabile în viața cetățenilor UE.

Printre acțiunile menite să promoveze o stare de sănătate bună, să reducă inegalitățile în materie de sănătate și să îmbunătățească protecția împotriva amenințărilor la adresa sănătății se numără măsurile întreprinse în domeniul bolilor grave și cronice, precum cancerul și bolile rare. Mai multe inițiative de politică s-au concentrat asupra sănătății mintale, a alcoolului, a obezității și a tabagismului, precum și asupra combaterii HIV/SIDA. Indicatorii de sănătate la nivelul Comunității Europene (ISCE)⁵⁴ oferă informații privind starea de sănătate, inclusiv indicatorul privind speranța de viață sănătoasă, precum și informații referitoare la factorii din stilul de viață care determină starea de sănătate și la poluarea mediului.

Un nou cadru legislativ privind utilizarea durabilă a pesticidelor a fost convenit de Parlamentul European și de Consiliu⁵⁵. Acesta va reprezenta o îmbunătățire semnificativă în termeni de protecție a mediului și de siguranță. Actualul regim fitosanitar comunitar⁵⁶ este în curs de evaluare și actualizare.

Noul regim UE de autorizare a aditivilor din hrana animalelor⁵⁷ este una din forțele motoare ale inovării în sectorul hranei pentru animale și o îmbunătățire a ratei de conversie a hranei pentru animale. Planul de acțiune în vederea punerii în aplicare a noii strategii în materie de sănătate animală⁵⁸ cuprinde mai multe inițiative de menținere a unui nivel ridicat durabil al standardelor de sănătate animală și publică. Activitățile în domeniul protecției și bunăstării animalelor au progresat.

De asemenea, Comisia contribuie la îmbunătățirea sănătății prin intermediul cercetării finanțate de UE și a serviciilor avansate de e-sănătate, de exemplu prin promovarea utilizării TIC în sistemele europene de sănătate.

În 2009, Comisia a lansat o inițiativă privind sănătatea tinerilor, care vizează îmbunătățirea sănătății și a bunăstării tinerilor. Comisia a continuat să coopereze și cu Organizația Mondială a Sănătății (OMS) privind aspecte precum schimbările climatice, calitatea aerului din încăperi, controlul tabagismului și prevenirea vătămărilor.

⁵³ COM(2007) 630, 23.10.2007.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/echi/echi_en.htm

⁵⁵ <http://ec.europa.eu/environment/ppps/home.htm>

⁵⁶ http://ec.europa.eu/food/plant/strategy/index_en.htm

⁵⁷ http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/comm_register_feed_additives_1831-03.pdf

⁵⁸ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/actionplan_en.htm

Incluziune socială, demografie și migrație

Numărul familiilor de șomeri, inegalitatea veniturilor și șomajul de lungă durată au scăzut, însă nu au apărut schimbări în ceea ce privește numărul lucrătorilor săraci și riscul general de sărăcie. Obiectivul ca cel puțin jumătate din lucrătorii în vârstă să aibă un loc de muncă până în 2010 poate fi atins, însă realizarea obiectului de creștere a vârstei medii de pensionare la 65 de ani până în 2010 este puțin probabilă. Tendințele demografice indică faptul că numărul persoanelor de vârstă activă din UE-27 va începe să descrească până în 2013, cunoscând o scădere de aproximativ 39 de milioane (12%) până în 2050, în comparație cu 2008⁵⁹.

O provocare importantă constă în valorificarea la maximum a potențialului demografic al Europei: creșterea ratelor de ocupare a forței de muncă, a productivității și a integrării reușite a migranților. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a combate discriminarea împotriva migranților.

Recomandarea Comisiei privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii, adoptată în octombrie 2008, face parte din progresele obținute la nivelul politicii. Reformele realizate de statele membre în domeniul incluziunii sociale și al protecției sociale au fost promovate în cadrul metodei deschise de coordonare. Fondurile structurale ale UE sprijină eforturile statelor membre de a reduce sărăcia și excluziunea socială. În perioada 2007-2013, este alocată în acest sens o sumă de aproximativ 10 miliarde €.

Cel de al doilea Raport demografic⁶⁰ a fost publicat în 2008, în colaborare cu Forumul demografic european. Au fost create o nouă alianță europeană pentru familii și un nou grup guvernamental consultativ pe chestiuni privind demografia.

Raportul privind îmbătrânirea populației, emis de Comisie în 2009⁶¹ analizează în profunzime impactul economic și bugetar al îmbătrânirii populației pe termen lungă, până în 2060.

În contextul planului de acțiune intitulat „A îmbătrâni frumos în societatea informațională”, a fost adoptat un program de acțiune pentru cercetarea în domeniul asistenței pentru autonomie la domiciliu (AAD)⁶². Pentru acest program, au fost alocate aproximativ 150 de miliarde €.

În ceea ce privește migrația, UE depune, de asemenea, eforturi pentru îmbunătățirea gestionării fluxurilor de migrație, pentru coordonarea politicilor naționale de integrare și pentru combaterea migrației ilegale. În contextul punerii în aplicare a planului de politică privind migrația legală, au fost prezentate propuneri legislative de armonizare a procedurilor, criteriilor și drepturilor de admisie a anumitor categorii de resortisanți ai țărilor terțe⁶³. Pentru migranții calificați, „Cartea Albastră a UE” a devenit o realitate⁶⁴. Lupta împotriva imigrării ilegale a fost accelerată prin adoptarea „Directivei privind returnarea” și a unei directive de stabilire a unor sancțiuni la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală⁶⁵.

⁵⁹ Sursa: Eurostat.

⁶⁰ SEC(2008) 2911, 21.11.2008.

⁶¹ COM(2009)180,29.4.2009-http://ec.europa.eu/economy_finance/thematic_articles/article14761_en.htm

⁶² Decizia nr. 742/2008/CE (JO L 201, 30.7.2008, p. 49).

⁶³ Directiva 2009/50/CE (JO L 155, 18.6.2009, p. 17), COM(2007) 638, 23.10.2007.

⁶⁴ Directiva 2009/50/CE (JO L 155, 18.6.2009, p. 17).

⁶⁵ Directiva 2009/52/CE (JO L 168, 30.6.2009, p. 24).

Au fost produse manuale privind integrarea, destinate responsabililor politici și specialiștilor și au fost create un site european unic privind integrarea⁶⁶ și un Forum european privind integrarea. Eforturile depuse de statele membre sunt sprijinite prin intermediul Fondului european de integrare, prin care se alocă 825 de milioane € pentru perioada 2007-2013.

Comunicarea privind o politică comună de imigrare pentru Europa⁶⁷ și Pactul european privind imigrația și azilul⁶⁸ au pus bazele unei abordări coerente în viitor. De asemenea, Consiliul European a decis, la rândul său, să organizeze o dezbateră anuală pe tema politicilor de imigrație și azil, începând din iunie 2010.

Provocările globale legate de sărăcie și dezvoltare durabilă

În 2008, UE a inversat tendința de descreștere a fluxurilor de asistență oficială pentru dezvoltare (AOD), constatată în 2007. În ciuda acestei tendințe de creștere, perspectivele pentru anii următori par destul de problematice, deoarece numeroase state membre sunt departe de obiectivele de referință individuale stabilite pentru 2010⁶⁹. Majoritatea celorlalți indicatori privind globalizarea comerțului, finanțarea pentru dezvoltare durabilă și gestionarea globală a resurselor prezintă tendințe pozitive.

Este indispensabil ca partenerii din țările terțe să fie asociați la abordarea provocărilor globale legate de dezvoltarea durabilă. UE cooperează în continuare, atât la nivel bilateral, cât și în contextul proceselor multilaterale, cu țări și regiuni terțe precum G8, Comisia Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă (CDD), PNUM și alte organisme relevante din cadrul Organizației Națiunilor Unite, precum și cu OCDE. În cadrul reuniunii CDD din mai 2009, s-a convenit că, pentru a asigura securitatea alimentară pe termen lung, este necesar ca politicile viitoare să țină seama de preocupările de mediu, precum cererea de apă în agricultură, despădurirea, degradarea solurilor și nevoile de adaptare la schimbările climatice, bazându-se pe abordări științifice și pe cunoștințele autohtone de la nivel local.

A fost înființat dialogul la nivel înalt pe teme de mediu cu numeroase țări, în special cu Brazilia, China, India, Rusia, Mexic și Africa de Sud. Un dialog similar se desfășoară deja cu Australia, Canada, Japonia și Statele Unite. Au fost elaborate cadre mai extinse de cooperare cu mai multe țări, precum India și China. Mai mult, au fost adoptate declarații comune privind schimbările climatice cu Forumul caraib, cu Forumul insulelor din Pacific și cu Uniunea Africană, semnându-se totodată o declarație comună ACP-UE.

Dialogul și cooperarea cu partenerii din cadrul politicii europene de vecinătate promovează obiectivele de dezvoltare durabilă. În acest sens, cooperarea regională a fost consolidată în cadrul Uniunii pentru Mediterana, al Sinergiei Mării Negre și al Parteneriatului estic.

În domeniul cooperării pentru dezvoltare, printre inițiativele care contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă se numără o comunicare privind strategia UE de sprijinire a reducerii riscului de dezastră în țările în curs de dezvoltare⁷⁰, un cadru strategic european pentru cooperare științifică și tehnologică internațională⁷¹, un document de lucru privind

⁶⁶ <http://ec.europa.eu/ewsi/en/index.cfm>

⁶⁷ COM(2008) 359, 17.6.2008.

⁶⁸ Documentul Consiliului 13440/08; Comunicarea Comisiei COM(2009) 266, 10.6.2009.

⁶⁹ COM(2009) 160, 8.4.2009.

⁷⁰ COM(2009) 84, 23.2.2009.

⁷¹ COM(2008) 588, 24.9.2008.

îmbunătățirea integrării aspectelor legate de mediu în cooperarea pentru dezvoltare⁷² și acordurile încheiate în cadrul inițiativei privind aplicarea legislației, guvernanta și schimburile comerciale în domeniul forestier (FLEGT). Aceste acorduri cuprind un acord de parteneriat voluntar încheiat cu Congo Brazzaville și negocierile cu alte câteva țări.

Educație și formare

Ponderea persoanelor cu un nivel redus de educație a scăzut în toate grupurile de vârstă. Cu toate acestea, creșterea numărului de persoane implicate în activități de învățare de-a lungul vieții și scăderea numărului de tineri care abandonează școala sunt fenomene care nu se produc suficient de rapid pentru a atinge obiectivele specifice.

Educația și formarea reprezintă bazele primordiale ale dezvoltării durabile. Comisia încurajează eforturile statelor membre de a crea abordări mai strategice în ceea ce privește schimbul de cunoștințe și de bune practice în vederea stimulării educației pentru dezvoltare durabilă. Un bilanț al practicilor inovatoare din statele membre și din țările SEE, realizat de Comisie, subliniază importanța educației pentru dezvoltare durabilă⁷³.

„Cadrul strategic actualizat pentru cooperare europeană în domeniul educației și formării profesionale”⁷⁴, elaborat de Comisie, va orienta cooperarea la nivel european în acest domeniu până în 2020. „Programul de învățare de-a lungul vieții pentru perioada 2007-2013” reprezintă un instrument principal de dezvoltare a rolului sistemelor de educație și formare.

Cercetare și dezvoltare

Conform datelor Eurostat, ponderea cheltuielilor interne brute aferente cercetării și dezvoltării în PIB a scăzut în perioada 2000 - 2007 de la 1,85% la 1,83%. Acest indicator arată o tendință de îndepărtare de obiectivul de 3% fixat de UE pentru 2010.

Unul dintre obiectivele-cheie ale celui de al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică pentru perioada 2007-2013 (PC7) este de a contribui la dezvoltarea durabilă. În 2007 și 2008, aproximativ 44% din bugetul total destinat cercetării colaborative a fost alocat proiectelor legate de dezvoltarea durabilă. Două inițiative tehnologice comune (ITC) create în cadrul PC7, și anume „Clean Sky” și „Pile de combustie și hidrogen”, au de asemenea legătură cu dezvoltarea durabilă. Contribuția totală a UE se ridică la 1,3 miliarde €. În plus, Comisia a propus, în cadrul planului european de redresare economică, trei parteneriate majore între sectorul public și cel privat, axate pe trei aspecte-cheie ale dezvoltării durabile: „autoturisme ecologice”, „clădiri eficiente din punct de vedere energetic” și „fabricile viitorului”. Comisia depune eforturi pentru a asigura receptivitatea întregului spațiu european de cercetare la obiectivele de dezvoltare durabilă. Dezvoltarea pe baza primelor evoluții promițătoare și sporirea contribuției cercetării la dezvoltarea durabilă reprezintă provocările viitoare.

Finanțare și instrumente economice

În domeniul politicii de coeziune, UE investește în acțiuni menite să promoveze dezvoltarea durabilă prin integrarea inițiativelor de dezvoltare durabilă în strategiile naționale și regionale

⁷² SEC(2009) 555, 21.4.2009.

⁷³ http://ec.europa.eu/education/more-information/doc/sustdev_en.pdf

⁷⁴ COM(2008) 865, 16.12.2008; sprijinit de concluziile Consiliului European din 12.5.2009.

de dezvoltare. În perioada de programare 2007-2013, această politică a continuat să sprijine provocări-cheie și teme transversale. De exemplu, în perioada 2007-2013, 105 miliarde €, respectiv 30% din totalul de 347 de miliarde € alocate fondurilor politicii de coeziune, vor fi destinate mediului. Politica de coeziune promovează elaborarea de mecanisme de politică, precum strategia de programare și guvernanta pe mai multe niveluri, care sprijină dezvoltarea durabilă în cadrul structurilor de gestionare a programelor și încurajează regiunile să continue dezvoltarea durabilă.

Există posibilitatea ca obiectivele și principiile strategiei de dezvoltare durabilă a UE să fie și mai integrate în politica de coeziune, pentru a-i permite acesteia să abordeze noile provocări de dezvoltare durabilă cu care se confruntă UE, cum ar fi provocările legate de schimbările demografice și de schimbările climatice. Politica de coeziune poate contribui atât la acțiunile de atenuare, în special prin sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, cât și la acțiunile de adaptare.

Comisia a integrat în politicile sale sectoriale eliminarea progresivă a subvențiilor care afectează negativ mediul, de exemplu prin reforma politicii în domeniul pescuitului și prin acțiuni în cadrul bilanțului de sănătate al PAC.

De asemenea, Comisia a adoptat noile Orientări comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului⁷⁵, care vor asigura echilibrul între realizarea de beneficii mai importante din punct de vedere al mediului și minimizarea denaturării concurenței, ajutând astfel statele membre să introducă instrumentele de politică adecvate și să finanțeze ecoinovarea.

Consultarea publică lansată prin intermediul Cărții verzi din 2007 privind utilizarea instrumentelor de piață în favoarea mediului și a obiectivelor politicilor conexe a arătat că există un interes considerabil pentru utilizarea în mai mare măsură a instrumentelor de piață⁷⁶.

4. EVOLUȚIA DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN VIITOR

După trei ani de punere în aplicare a SDD a UE este oportună o reflecție asupra modului de a continua această strategie în viitor.

La nivelul UE, dezvoltarea durabilă este promovată și monitorizată în primul rând în contextul politicilor UE individuale, iar SDD a UE joacă un rol principal în promovarea obiectivului general de dezvoltare durabilă. SDD a UE a reprezentat, de asemenea, un instrument care a permis elaborarea unor strategii de dezvoltare durabilă la nivel național și regional. În prezent, aproape toate statele membre ale UE dispun de propriile strategii naționale de dezvoltare durabilă (SNDD), în conformitate cu recomandările de bune practici de la nivel internațional⁷⁷. Un studiu publicat recent, la cererea Comitetului Regiunilor⁷⁸, prezintă o analiză detaliată a acestor strategii naționale.

⁷⁵ JO nr. C 82, 1.4.2008, p. 1.

⁷⁶ SEC(2009) 53, 16.1.2009.

http://ec.europa.eu/environment/enveco/pdf/analyse_doc.pdf

⁷⁷ Coordonatorii strategiei de dezvoltare durabilă la nivel național asigură legătura între SDD a UE și SNDD. Rețeaua europeană de dezvoltare durabilă (REDD) facilitează schimbul de bune practici și experiențe între statele membre. Pentru informații privind strategiile naționale de dezvoltare durabilă, puteți consulta site-ul REDD: <http://www.sd-network.eu/?k=country%20profiles>

Diverse părți interesate au considerat că este greu de înțeles de ce există mai multe strategii prioritare transversale la nivelul UE, precum Strategia de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă și SDD a UE. Alte exemple de strategii transversale sunt pachetul energie-climă și politica maritimă integrată. Strategia de la Lisabona reprezintă o strategie dinamică, în care a fost inclusă dezvoltarea durabilă (schimbările climatice, energia, dezvoltarea financiară și socială durabilă). SDD a UE este o strategie pe termen lung care oferă un cadru adecvat pentru orientarea evoluțiilor generale pe termen lung și pentru raportare, precum și pentru promovarea reflecțiilor privind dezvoltarea durabilă, îndreptate spre viitor, însă necesită și acțiuni politice pe termen scurt. Cu toate acestea, fuzionarea strategiilor transversale nu pare fezabilă, date fiind rolurile diferite pe care acestea le îndeplinesc. Caracterul complementar al SDD și al Strategiei de la Lisabona a fost definit în SDD reînnoită a UE⁷⁹. Cu toate acestea, mai pot fi aduse clarificări suplimentare privind rolul specific al SDD a UE în raport cu alte strategii ale UE, iar acesta poate fi raționalizat în consecință.

În acest context, următoarele puncte pot fi luate în considerare pentru monitorizarea strategiei:

- (1) sporirea sinergiei cu Strategia de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă, strategie care va fi revizuită în 2010, precum și cu alte strategii transversale ale UE. S-ar putea asigura, de asemenea, o mai bună coordonare și relaționare între diversele domenii de politică vizate de strategii și de acțiunile ulterioare acestora;
- (2) strategia ar putea fi raționalizată mai mult sau reorientată către dimensiunea sa globală, oferind un cadru general pentru elaborarea politicilor, în conformitate cu principiile directoare stabilitate în 2006;
- (3) strategia ar putea facilita schimbul de bune practici în ceea ce privește abordările inovatoare din statele membre;
- (4) pentru a spori eficiența monitorizării și a aplicării legii de către statele membre, mecanismele utilizate în Strategia de la Lisabona ar putea fi utilizate și pentru monitorizarea punerii în aplicare a SDD a UE. Printre acestea, s-ar număra: obiective identificate în comun, instrumente de măsurare (indicatori, orientări), criterii de referință (compararea performanțelor statelor membre) și dorința de a reproduce și a extrapola cele mai bune practici. Ar putea fi identificate măsuri în sprijinul ambelor strategii, care să producă rezultate pozitive vizibile în materie de creștere economică, ocupare a forței de muncă și mediu. Integrarea ecoinovării, a eficienței resurselor și a creșterii ecologice ar putea fi una din direcțiile principale;
- (5) monitorizarea SDD se bazează pe indicatorii de dezvoltare durabilă coordonați de Eurostat. Acești indicatori reprezintă un instrument de monitorizare cuprinzător, chiar dacă mai trebuie elaborați și alți indicatori. În încercarea de a completa mai eficient indicatorii de dezvoltare durabilă și informațiile-cheie privind provocările cu care se confruntă dezvoltarea

⁷⁸ *Contributions of the Regional and Local Authorities to Sustainable Development Strategies*, Comitetul Regiunilor, 2009 (autor: RIMAS).

⁷⁹ Consiliul Uniunii Europene, documentul nr. 19117/06, 9.6.2006.

durabilă, Comisia explorează posibilitatea de a crea un tablou de bord al dezvoltării durabile;

- (6) încep să apară noi provocări legate de dezvoltarea durabilă, care, în prezent, nu sunt incluse în SDD a UE sau care sunt numai parțial vizate de aceasta. Printre aceste provocări se numără securitatea energetică, adaptarea la schimbările climatice⁸⁰, securitatea alimentară, utilizarea solurilor, sustenabilitatea finanțelor publice și dimensiunea externă a dezvoltării durabile. În ceea ce privește dimensiunea externă, schimbările climatice și energia, alături de realizarea Obiectivelor de dezvoltare ale mileniului ar trebui să rămână domenii prioritare.

În special, strategia ar putea să se concentreze asupra obiectivelor pe termen lung ale UE în domenii esențiale, mai ales prin:

- contribuirea la o tranziție rapidă către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon și cu consum redus, bazată pe tehnologii eficiente din punct de vedere al consumului de energie și de resurse, pe transporturi durabile și pe adoptarea de comportamente de consum durabil;
- intensificarea acțiunilor de mediu în vederea protejării biodiversității, a apei și a celorlalte resurse naturale. Este evident că distrugerea biodiversității continuă într-un ritm îngrijorător. Degradarea ecosistemelor reduce nu numai calitatea vieților noastre și a vieților generațiilor viitoare, ci împiedică, totodată, dezvoltarea economică durabilă, pe termen lung;
- promovarea incluziunii sociale. Populațiile cele mai vulnerabile din societate riscă să fie cel mai grav afectate de criza economică și să resimtă mai mult timp efectele acesteia, dacă nu sunt luate măsuri eficiente.
- consolidarea dimensiunii internaționale a dezvoltării durabile și intensificarea eforturilor de combatere a sărăciei la nivel mondial.

5. CONCLUZII

Prezenta comunicare face bilanțul progreselor înregistrate de politicile UE în domeniile vizate de SDD a UE și oferă subiecte de reflecție și de dezbateri pe tema dezvoltării durabile. Această prezentare generală subliniază faptul că, în ciuda eforturilor considerabile de a include acțiunile de dezvoltare durabilă în principalele domenii comunitare de politică, persistă încă tendințe nedurabile, iar UE trebuie să își intensifice în continuare eforturile. Astfel cum demonstrează exemplul schimbărilor climatice, acțiunile întreprinse mai devreme aduc beneficii mai importante și mai rapide, cu costuri mai mici, decât acțiunile luate mai târziu.

Trebuie menționat că, în prezent, Comitetul Economic și Social European pregătește un aviz exploratoriu privind viitorul strategiei de dezvoltare durabilă a UE pentru toamna anului 2009, care ar putea reprezenta o contribuție suplimentară la dezbateri.

⁸⁰ COM(2009) 147, 1.4.2009.

Aceste elemente și altele, alături de contribuția activă a părților interesate, vor sta la baza unei decizii ulterioare care să stabilească dacă va fi lansată o revizuire cuprinzătoare a SDD a UE, astfel cum se anticipa inițial în 2006. O astfel de revizuire ar putea pune bazele pentru raționalizarea ulterioară a SDD a UE, pentru o definiție mai clară a rolului acesteia în elaborarea de politici la nivelul UE, pentru focalizarea acesteia pe domeniile în care se impun progrese, precum și pentru îmbunătățirea guvernanței acesteia.